

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	0	7
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	1
---	---	---	---

B.Ed. (Gen.) 1st Semester

(2123)

PEDAGOGY OF COMMERCE (In all Mediums)

(Same for USOL Candidates of 1st Sem.)

Paper : P-1.1/1.2 Opt. (II)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt FIVE questions in all, selecting ONE question from each Unit. Unit V is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT—I

- I. What do you mean by Commerce ? Explain about the correlation of Commerce with Social Science. 8
- II. Write about the place of Commerce in Secondary School Curriculum. 8

UNIT—II

- III. Describe about the Inductive Deductive Method with the help of suitable examples. 8
- IV. Write about the importance of excursions and field trips in Commerce teaching. 8

UNIT—III

- V. What do you mean by Instructional Material ? Describe about the criterion for the selection of effective instructional material. 8
- VI. Discuss about the concept and uses of Diagnostic tests. 8

UNIT—IV

- VII. What is Internship ? How does it important for Commerce students ? 8
- VIII. Describe about the role of Multimedia in learning Commerce. 8

UNIT—V

- IX. Write short notes on the following :
- (i) Instructional objectives
- (ii) Brainstorming
- (iii) Achievement Test
- (iv) Role of Workshops. 4×2=8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— प्रत्येक यूनिट से एक प्रश्न चुनाव करते हुए कुल पांच प्रश्न करें। यूनिट-V अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं।

यूनिट—I

- I. वाणिज्य से क्या तात्पर्य है ? सामाजिक विज्ञान के साथ वाणिज्य का सहसंबंध स्थापित कीजिये। 8
- II. विद्यालयी पाठ्यक्रम में वाणिज्य का स्थान निर्धारण कीजिये। 8

यूनिट—II

- III. उचित उदाहरणों के माध्यम से आगमनात्मक व निगमनात्मक विधि का वर्णन कीजिये। 8
- IV. वाणिज्य शिक्षण में भ्रमण एवं अध्ययन यात्रा के महत्व पर प्रकाश डालिए। 8

यूनिट—III

- V. अनुदेशात्मक सामग्री से आप क्या समझते हैं ? प्रभावशाली अनुदेशात्मक सामग्री के चुनाव में प्रयुक्त किए जानेवाले नीति निर्धारक नियमों की जानकारी दीजिये। 8
- VI. निदानात्मक परीक्षण के सम्प्रत्यय व उपयोग के बारे में लिखिये। 8

यूनिट—IV

- VII. प्रशिक्षण से क्या तात्पर्य है ? वाणिज्य के छात्रों के लिए इसका महत्व सिद्ध करें। 8
- VIII. वाणिज्य अध्ययन में बहुआयामी माध्यमों की भूमिका निर्धारित कीजिये। 8

यूनिट—V

- IX. निम्न पर संक्षिप्त टिप्पणी कीजिये :—
- (i) अनुदेशात्मक उद्देश्य
- (ii) मन्थनशीलता
- (iii) निष्पत्ति परीक्षा
- (iv) कार्यशाला की भूमिका। 4×2=8

(पंजाबी ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

- I. ਵਣਜ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਵਣਜ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ। 8
- II. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਣਜ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

- III. ਉਚਿਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਆਗਮਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਿਗਮਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8
- IV. ਵਣਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਖਾਤਰਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ 'ਤੇ ਚੇਲਨੀ ਪਾਓ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

- V. ਅਨੁਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਨੁਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੀਤੀ-ਨਿਰਧਾਰਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 8
- VI. ਰੋਗ ਲੱਛਣ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-IV

- VII. ਇੰਟਰਾਸਿਖ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਣਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇਸਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਿੱਧ ਕਰੋ। 8
- VIII. ਵਣਜ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਬਹੁਆਯਾਮੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

- IX. ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (i) ਅਨੁਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਉਦੇਸ਼
 - (ii) ਮੱਥਨਸ਼ੀਲਤਾ
 - (iii) ਉਪਲੱਬਧੀ ਪਰੀਖਿਆ
 - (iv) ਕਾਰਜਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ। 4×2=8